

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 21 Kasım 2023

Sayı : 243

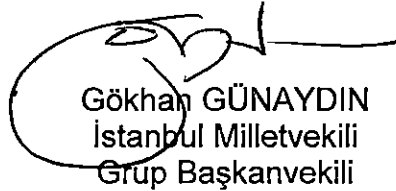
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Sosyal Sigortalar Kanunu, Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu İle Esnaf Ve Sanatkarlar Ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ekte sunulmaktadır.

Gereğini arz ederiz.

Özgür ÖZEL
Manisa Milletvekili
Genel Başkan

Burcu KÖKSAL
Afyonkarahisar Milletvekili
Grup Başkanvekili

Gökhan GÜNAYDIN
İstanbul Milletvekili
Grup Başkanvekili

Ali Mahir BAŞARIR
Mersin Milletvekili
Grup Başkanvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe
Tarih: 23-11-2023	Esas No: 2/1786

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BSK.LİĞİ
22 Kasım 2023
Numara:

T B M M GENEL EVRAK
22 Kasım 2023
No: 1328685

GENEL GEREKÇE

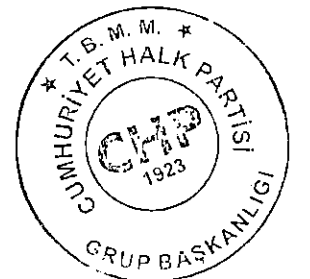
08.09.1999 tarihli ve 4447 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu, Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu, Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu, Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu ile iş kanununun bir maddesinin değiştirilmesi ve bu kanunlara ek ve geçici maddeler eklenmesi, İşsizlik sigortası kurulması, çalışanların tasarrufa teşvik edilmesi ve bu tasarrufların değerlendirilmesine dair kanunun iki maddesinin yürürlükten kaldırılması ile genel kadro ve usulü hakkında kanun hükmünde kararnamenin eki cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun ile Türkiye'de sosyal sigortalar sisteminin önemli bir ayağı olan yaşlılık sigortası sisteminde değişiklik yapılmış ve yaşlılık aylığına hak kazanma koşulları sistemi köklü bir biçimde değiştirilmiştir.

Bu değişiklik ile aylığa hak kazanma koşullarına yaş koşulu da getirerek sigortalıların emekli olabilmeleri için Yasanın yürürlük tarihinden sonra ilk defa sigortalı olanlar için erkeklerde 60, kadınlarda ise 58 yaş koşulu getirilmiştir.

Yasanın yürürlük tarihinden önce sigortalı olanlar için de kademeli yaş koşulu getirilmiştir. Söz konusu 4447 Sayılı Kanunun bazı hükümleri Anayasa Mahkemesince iptal edilmiş ve 23.05.2002 tarihli ve 4759 Sayılı kanun ile yeni bir düzenleme yapılmıştır. Bu düzenleme ile sigortalılar için yeni kademeli yaş şartı getirilmiştir.

Bu durum nedeniyle 1999 yılı öncesinde sigortalı olanlar açısından emekli olma süresi 3 -10 yıl arasında bir süre için artmış ve sigortalılar mağdur edilmiştir. Bu yeni koşul nedeniyle birçok sigortalı emekli olmak için sigortalılık süresini doldurmuş ve gerekli prim ödeme gün sayısını tamamlamış olmasına rağmen beklemek zorunda kalmıştır. Sigortacılık mantığı açısından asgari olarak 20 yıl bir fiil prim ödeyen sigortalıların emekliliğe hak kazanmaları gerekirken salt Kurumun ekonomik dengelerinin 2040 yılından sonra bozulacağı öngörüsüyle mağdur edilen bu kitle giderek büyük sayılara ulaşmış ve Türkiye'nin önemli toplumsal sorunlarından birisi haline gelmiştir.

Uzun yıllar boyunca sorunlarını çeşitli platformlar aracılığıyla dile getiren ve kendilerini "Emeklilikte Yaşa Takılanlar (EYT)" olarak tanımlayan bu grubun hak arama mücadelesi, partimizin de bu husustaki çağrıları ve sorunun çözümüne ilişkin kanun teklifleri vermesi ve kamuoyunda da bu sorunun çözümüne ilişkin çağrıları ve desteğinin etkisiyle siyasi iktidar, reddettiği bu sorunu bir sorun olarak tanımlamış ve 1999 yılı öncesinde ilk defa sigortalı olanlar açısından kademeli yaş getiren bu düzenleme 1/3/2023 tarihli ve 7438 sayılı Sosyal Sigortalar Ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu İle 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile yeniden düzenlenmiş ve sigortalılar açısından 4447 sayılı Kanun ile uzun vadeli sigorta kolları için getirilen yaş koşulu kaldırılmıştır.

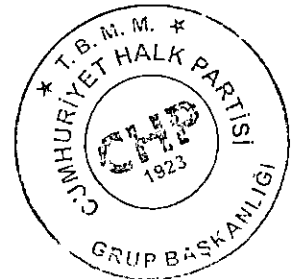
Söz konusu düzenlemenin sadece 1999 öncesinde sigortalı olanları kapsamaması 1999 ve sonrasında ilk defa sigortalı olanlara ilişkin bir düzenleme içermemesi, kamuoyunda sıkça eleştirilmiş ve bu düzenlemenin yeni eşitsizlikler Gerek Kanununun TBMM’de görüşülmesi esnasında gerekse daha sonrasında 4447 sayılı Kanunun yürürlük süresi başlangıcı olan 8/9/1999 sonrası dönemde ilk defa sigortalı olanlar açısından da düzenleme yapılarak yaşlılık, ölüm ve maluliyet aylığına hak kazanmada kadınlar için 58, erkekler açısından 60 yaş ve işçiler açısından 7200 gün, memurlar ve bağ*Kur kapsamında olanlar açısından 9000 gün prim ödeme şartlarının da yeniden değerlendirilmesi ve bu tarihten sonra sigortalı olanlar açısından da bir geçiş düzenlemesi yapılması talepleri ne yazık ki siyasi iktidar tarafından kabul görmemiştir. Yapılan düzenleme adil, makul, ölçülü olmadığı gibi sosyal hukuk devleti ilkesi ile de bağdaşmamaktadır.

Anayasamızın 5 inci maddesine göre “Devletin temel amaç ve görevleri, temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleri ile bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır.” Maddesinde de belirtildiği gibi temel hakları korumak devletin en önemli görevidir.

4447 sayılı Yasanın yürürlük tarihinden sonra ilk defa sigortalı olan ve 5510 sayılı Yasanın yürürlük tarihi olan 2008 yılına kadar olan süre sınırı ile aynı yasalar kapsamında olan sigortalılara farklı yaş ve prim ödeme gün sayısı şartı getirilmesi sosyal güvenlik açısından objektif ve ölçülülük ilkeleriyle bağdaşmayan, sigortalılar açısından eşitsiz bir durum yaratmıştır.

Bu nedenle 1999 ile 2008 tarihleri arasında ilk defa sigortalı olmuş ancak yaş koşulu nedeniyle mağduriyet yaşayan bu kesimin mağduriyetin ortadan kaldırılması için ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik durumlar ve Aktüeryal dengelerde göz önüne alınarak, 08.09.1999 ile 16.04/2008 tarihleri arasında ilk defa sigortalı olmuş kadın ve erkeklerin emekli olabilmeleri için istisnai bir düzenleme önerilmiştir.

Kanun teklifimiz ile 08.09.1999 sonrasında yürürlükte olan 506, 1479, 2925, 2926 ve 5434 sayılı kanunlara tabi olarak ilk defa sigortalı olan yurttaşlarımız için özel olarak düzenlenmiş kademeli bir yaşlılık aylığına hak kazanma sistemi oluşturulmuştur. Sigortalıların kanun teklifinde belirlenen sigortalılık süresi, hizmet süresi ile prim ödeme gün sayısı şartlarını yerine getirmesi halinde yaşlılık aylığına hak kazanabilmelerine imkân tanınmıştır. Böylelikle 7438 sayılı yasanın geriye dönük uygulanması nedeniyle mağdur olan sigortalıların mağduriyetlerinin ortadan kaldırılması ve sosyal devlet ilkesinin hayata geçirilmesi amaçlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Madde ile 506 sayılı Sosyal sigortalar Kanuna tabi olan işçilerden 4447 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra ilk defa sigortalı olan ve 4447 sayılı Kanunun geçiş hükümlerinden yararlanamayan işçilerin yaş koşulu ve prim ödeme gün sayısının doğrudan kadınlarda 58 ve erkeklerde 60 yaş ve 7200 gün prim ödeme güne yükseltilmesi nedeniyle emekliliğe ilişkin yaşadıkları adaletsizliğin bir nebze olsun düzeltilerek 5510 sayılı Kanunun emekliliğe ilişkin düzenlemelerinin yürürlüğe girdiği 17/4/2008 tarihine kadar olan sürede sigortalı olmuş olan işçilere bir kademeli emeklilik düzenlemesi yapılmakta ve bunlara ilişkin yaş ve prim ödeme gün süreleri düzenlenmektedir.

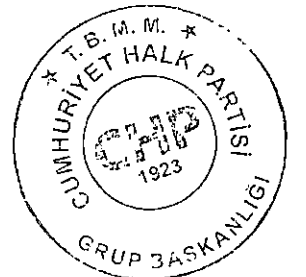
MADDE 2- Madde ile 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigorta Kanunu kapsamında olan tarım işçileri açısından 1999 sonrasında ilk defa sigortalı olanlar açısından emekliliğe ilişkin yaşadıkları adaletsizliğin bir nebze olsun düzeltilerek 5510 sayılı Kanunun emekliliğe ilişkin düzenlemelerinin yürürlüğe girdiği 17/4/2008 tarihine kadar olan sürede sigortalı olmuş olan işçilere bir kademeli emeklilik düzenlemesi yapılmakta ve bunlara ilişkin yaş ve prim ödeme gün süreleri düzenlenmektedir.

MADDE 3- Madde ile memur ve sözleşmeli personel olarak çalışan ve Emekli Sandığı kapsamında olan memur ve sözleşmeli personel açısından 1999 sonrasında ilk defa sigortalı olanlar açısından emekliliğe ilişkin yaşadıkları adaletsizliğin bir nebze olsun düzeltilerek 5510 sayılı Kanunun emekliliğe ilişkin düzenlemelerinin yürürlüğe girdiği 17/4/2008 tarihine kadar olan sürede sigortalı olmuş olan kamu görevlilerine yönelik kademeli bir emeklilik düzenlemesi yapılmakta ve bunlara ilişkin yaş süreleri düzenlenmektedir.

MADDE 4- Madde ile esnaf, serbest meslek mensubu veya şirket sahibi olarak faaliyet gösteren ve Bağ-Kur kapsamında olan sigortalılar açısından 1999 sonrasında ilk defa sigortalı olanlar açısından emekliliğe ilişkin yaşadıkları adaletsizliğin bir nebze olsun düzeltilerek 5510 sayılı Kanunun emekliliğe ilişkin düzenlemelerinin yürürlüğe girdiği 17/4/2008 tarihine kadar olan sürede sigortalı olmuş olanlar için kademeli bir emeklilik düzenlemesi yapılmakta ve bunlara ilişkin yaş süreleri düzenlenmektedir.

MADDE 5- Yürürlük maddesidir.

MADDE 6- Yürütme maddesidir.

SOSYAL SİGORTALAR KANUNU, TARIM İŞÇİLERİ SOSYAL SİGORTALAR KANUNU, TÜRKİYE CUMHURİYETİ EMEKLİ SANDIĞI KANUNU İLE ESNAF VE SANATKÂRLAR VE DİĞER BAĞIMSIZ ÇALIŞANLAR SOSYAL SİGORTALAR KURUMU KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 17.7.1964 tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 81 inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bend eklenmiştir.

"D) 16.4.2008 tarihinde;

a) (A), (B) ve (C) bentleri kapsamında olanlar hariç sigortalılık süresi 8 yıl 6 ay (dahil) dan fazla, 9 yıl 6 aydan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 49 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 8 yıl 6 aydan fazla, 9 yıl 6 aydan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 51 yaşını doldurmaları ve en az 5950 gün,

b) Sigortalılık süresi 7 yıl 6 ay (dahil) dan fazla, 8 yıl 6 aydan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 50 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 7 yıl 6 aydan fazla, 8 yıl 6 aydan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 52 yaşını doldurmaları ve en az 6025 gün,

c) Sigortalılık süresi 6 yıl 6 ay (dahil) dan fazla, 7 yıl 6 aydan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 51 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 6 yıl 6 aydan fazla, 7 yıl 6 aydan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 53 yaşını doldurmaları ve en az 6100 gün,

d) Sigortalılık süresi 5 yıl 6 ay (dahil) dan fazla, 6 yıl 6 aydan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 52 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 5 yıl 6 aydan fazla, 6 yıl 6 aydan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 54 yaşını doldurmaları ve en az 6175 gün,

e) Sigortalılık süresi 4 yıl 6 ay (dahil) dan fazla, 5 yıl 6 aydan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 53 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 4 yıl 6 aydan fazla, 5 yıl 6 aydan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 55 yaşını doldurmaları ve en az 6250 gün,

f) Sigortalılık süresi 3 yıl 6 ay (dahil) dan fazla, 4 yıl 6 aydan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 54 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 3 yıl 6 aydan fazla, 4 yıl 6 aydan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 56 yaşını doldurmaları ve en az 6325 gün,

g) Sigortalılık süresi 2 yıl 6 ay (dahil) dan fazla, 3 yıl 6 aydan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 55 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 2 yıl 6 aydan fazla, 3 yıl 6 aydan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 57 yaşını doldurmaları ve en az 6400 gün,

h) Sigortalılık süresi 1 yıl 6 ay (dahil) dan fazla, 2 yıl 6 aydan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 56 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 1 yıl 6 aydan fazla,

2 yıl 6 aydan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 58 yaşını doldurmaları ve en az 6475 gün,

ı) Sigortalılık süresi 1 yıl (dahil) dan fazla, 1 yıl 6 aydan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 57 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 1 yıldan fazla, 1 yıl 6 aydan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 59 yaşını doldurmaları ve en az 6550 gün,

malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş bulunmaları şartı ile yaşlılık aylığından yararlanabilirler.”

MADDE 2- 17.10.1983 tarihli ve 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 2 nci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bend eklenmiştir.

“C) 16.4.2008 tarihinde;

a) (A) ve (B) bendleri kapsamında olanlar hariç sigortalılık süresi 8 yıl 6 ay (dahil) dan fazla, 9 yıl 6 aydan dan az olanlar kadın ise 49, erkek ise 51 yaşını doldurmuş olmaları,

b) Sigortalılık süresi 7 yıl 6 ay (dahil) dan fazla, 8 yıl 6 aydan az olanlar kadın ise 50, erkek ise 52 yaşını doldurmuş olmaları,

c) Sigortalılık süresi 6 yıl 6 ay (dahil) dan fazla, 7 yıl 6 aydan az olanlar kadın ise 51, erkek ise 53 yaşını doldurmuş olmaları,

d) Sigortalılık süresi 5 yıl 6 ay (dahil) dan fazla, 6 yıl 6 aydan az olanlar kadın ise 52, erkek ise 54 yaşını doldurmuş olmaları,

e) Sigortalılık süresi 4 yıl 6 ay (dahil) dan fazla, 5 yıl 6 aydan az olanlar kadın ise 53, erkek ise 55 yaşını doldurmuş olmaları,

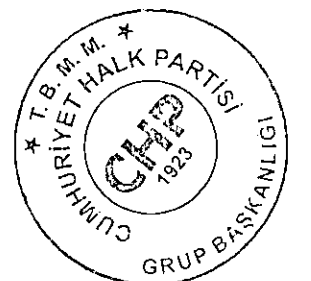
f) Sigortalılık süresi 3 yıl 6 ay (dahil) dan fazla, 4 yıl 6 aydan az olanlar kadın ise 54, erkek ise 56 yaşını doldurmuş olmaları,

g) Sigortalılık süresi 2 yıl 6 ay (dahil) dan fazla, 3 yıl 6 aydan az olanlar kadın ise 55, erkek ise 57 yaşını doldurmuş olmaları,

h) Sigortalılık süresi 1 yıl 6 ay (dahil) dan fazla, 2 yıl 6 aydan az olanlar kadın ise 56, erkek ise 58 yaşını doldurmuş olmaları,

ı) Sigortalılık süresi 1 yıl (dahil) dan fazla, 1 yıl 6 aydan az olanlar kadın ise 57, erkek ise 59 yaşını doldurmuş olmaları,

ve en az 15 yıllık sigortalılık süresi ile 3600 gün prim ödeme şartlarını yerine getirmeleri halinde yaşlılık aylığından yararlanabilirler.”

MADDE 3- 8.6.1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun geçici 205 inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bend eklenmiştir.

"16.4.2008 tarihinde;

a) yukarıdaki birinci bend kapsamında olanlar hariç emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya; 11 tam yıldan fazla, 12 tam yıl veya daha az kalan kadın iştirakçiler 49, 16 yıl 6 aydan fazla, 17 tam yıl veya daha az kalan erkek iştirakçiler 51 yaşını,

b) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya; 12 tam yıldan fazla, 13 tam yıl veya daha az kalan kadın iştirakçiler 50, 17 yıldan fazla, 18 yıl veya daha az kalan erkek iştirakçiler 52 yaşını,

c) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya; 13 tam yıldan fazla, 14 tam yıl veya daha az kalan kadın iştirakçiler 51, 18 yıldan fazla, 19 tam yıl veya daha az kalan erkek iştirakçiler 53 yaşını,

d) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya; 14 tam yıldan fazla, 15 tam yıl veya daha az kalan kadın iştirakçiler 52, 19 yıldan fazla, 20 tam yıl veya daha az kalan erkek iştirakçiler 54 yaşını,

e) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya; 15 tam yıldan fazla, 16 tam yıl veya daha az kalan kadın iştirakçiler 53, 20 yıldan fazla, 21 tam yıl veya daha az kalan erkek iştirakçiler 55 yaşını,

f) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya; 16 tam yıldan fazla, 17 tam yıl kalan kadın iştirakçiler 54, 21 yıldan fazla, 22 tam yıl veya daha az kalan erkek iştirakçiler 56 yaşını,

g) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya; 17 tam yıldan fazla, 18 tam yıl kalan kadın iştirakçiler 55, 22 yıldan fazla, 23 tam yıl veya daha az kalan erkek iştirakçiler 57 yaşını,

h) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya; 18 tam yıldan fazla, 19 tam yıl kalan kadın iştirakçiler 56, 23 yıldan fazla, 24 tam yıl veya daha az kalan erkek iştirakçiler 58 yaşını,

doldurmaları ve kadın iştirakçinin 20, erkek iştirakçinin 25 fiilî hizmet süresini tamamlamaları halinde istekleri üzerine emekli aylığı bağlanır."

MADDE 4- 2.9.1971 tarihli ve 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun geçici 10 uncu maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"16.4.2008 tarihi itibarıyla, prim ödeme sürelerinin dolmasına;

a) yukarıdaki ikinci fıkra kapsamında olanlar hariç 11 tam yıldan fazla, 12 tam yıl veya daha az kalan kadınlara 49 yaşını, 16 yıl 6 aydan fazla, 17 tam yıl veya daha az kalan erkeklere 51 yaşını,

b) 12 tam yıldan fazla, 13 tam yıl veya daha az kalan kadınlara 50 yaşını, 17 yıldan fazla, 18 tam yıl veya daha az kalan erkeklere 52 yaşını,

c) 13 tam yıldan fazla, 14 tam yıl veya daha az kalan kadınlara 51 yaşını, 18 yıldan fazla, 19 tam yıl veya daha az kalan erkeklere 53 yaşını,

d) 14 tam yıldan fazla, 15 tam yıl veya daha az kalan kadınlara 52 yaşını, 19 yıldan fazla, 20 tam yıl veya daha az kalan erkeklere 54 yaşını,

e) 15 tam yıldan fazla, 16 tam yıl veya daha az kalan kadınlara 53 yaşını, 20 yıldan fazla, 21 tam yıl veya daha az kalan erkeklere 55 yaşını,

f) 16 tam yıldan fazla, 17 tam yıl veya daha az kalan kadınlara 54 yaşını, 21 yıldan fazla, 22 tam yıl veya daha az kalan erkeklere 56 yaşını,

g) 17 tam yıldan fazla, 18 tam yıl veya daha az kalan kadınlara 55 yaşını, 22 yıldan fazla, 23 tam yıl veya daha az kalan erkeklere 57 yaşını,

h) 18 tam yıldan fazla, 19 tam yıl veya daha az kalan kadınlara 56 yaşını, 23 yıldan fazla, 24 tam yıl veya daha az kalan erkeklere 58 yaşını,

doldurmaları, kadın ise 20, erkek ise 25 tam yıl prim ödemeleri şartıyla ve talepte bulunmaları halinde, yaşlılık aylığı bağlanır.”

Yürürlük

MADDE 5.- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 6.- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

